

X. Rakennuskonttori.

Kaupungininsinöörin antama kertomus vuodelta 1909 oli seuraavaa:

Rakennus-
konttori.

Rakennuskonttorin vakinaisessa henkilökunnassa ei ole muutoksia tapahtunut.

„Ylimääräisiä insinööri- ja piirustaja-apulaisia“ varten myönnetystä 11,000 markan määrärahasta tarvittiin ainoastaan Smk 10,893: 95.

„Metsänkasvatusta sekä metsänvartija-apulaisten palkkausta varten“ myönnetty 2,000 markan määräraha käytettiin miltei kokonaan.

„Tarveaineisiin ja mittauksissa tarpeellisiin apuripäivätöihin“ käytettiin Smk 12,567: 86, sen sijaan että tarkoitukseen oli osotettu 10,000 markkaa.

„Äggelbyn kartanon ja Böhlen tilan maiden kartallepanoa ja tasa-punnitusta varten“ oli myönnetty 7,000 markkaa. Työstä, joka suoritettiin loppuun alkusyksystä, oli kustannuksia Smk 7,025: 14.

„Tarverahoiksi“ osotettu 2,500 markan rahamäärä ylitettiin 70 markalla.

Kadut ja yleiset
paikat.

Katujen ja yleisten paikkain „erinäisiin korjauksiin“ oli osotettu 25,000 markan määräraha, mutta sen lisäksi käytettiin Smk 1,598: 87. Suurimpana syynä ylitykseen oli, että suuret osat Rahapajarannan itäistä kiveämätöntä pintaa täytyi useaan erään tasoittaa ja päällystää sepelikivellä, jotta voitaisiin kuljettaa pois rantasillalle puretut melko suuret kivihiilimäärät.

Paraslaatusilla noppakivillä asfalttiin päällystettiin vuoden varrella ainoastaan Kauppatorin länsiosan eteläpuolinen kolmio. Määrärahasta, 9,000 markasta, säästyivät Smk 183: 49.

Kansakoulukadun tontin n:o 3 sekä saman kadun varrella olevan kansakoulutontin viereinen ajotie ja jalkakäytävä ynnä ensinmainittua tonttia vasten oleva lauta-aitaus korjattiin lasketulla 1,600 markan määrärahalta.

„Erinäisten kaupungille kuuluvain katuosain vierellä olevain kaiteit-

ten uudestirakennukseen ja korjaukseen“ oli myönnetty 14,000 markkaa, josta määrästä kuitenkin tarkoitukseen tarvittiin ainoastaan Smk 11,326: 65. Vanhojen puukaiteitten sijaan pantiin 300 m. rautakaidetta, siitä 140 m. Kolmannelle linjalle tontin n:o 31 vierelle sekä 160 m. Kaivopuiston itäisen Lehtokujan vierelle huvilan n:o 9 ja kylpylaitoksen välille.

„Pitkänsillan kansituksen korjauksen“ oli laskettu maksavan 3,900 markkaa, mutta tästä summasta säästy Smk 495: 49, syystä että raiteiden välinen kansituksen osa oli kulunut niin vähän, että sen uudistusta pidettiin tarpeettomana.

„Eläintarhan hiihtomäki“ tasoitettiin myönnetyllä 1,400 markan määrärahalta uudestaan.

„Kaupungille kuuluvan Kruunuvuorenkadun osan päällystäminen ketokivillä korttelin n:o 191 viereltä“ suoritettiin Smk:n 1,790: 35 kustannuksilla. Määräraha oli 1,900 markkaa.

Noppakivillä päällystetty jalkakäytävä Päävahdintorin kaakkoisosaan Katajanokan sillan ja P. Esplanadikadun välille teetettiin lasketulla 1,000 markan kustannusmäärällä.

„Sörnäsintien rantatien kiveämiseen ketokivillä Haapaniemen- ja Lintulahdenkadun väliltä“ myönnetystä 21,600 markan määrärahasta säästy Smk 1,616: 33, syystä että suuri osa kiveyksen alle tarvittavasta täytteestä saatiin maksutta yksityisiltä rakennusmailta.

Porthaninkatu Neljännen linjan kansakoulutontin n:o 9 viereltä varustettiin vierrettyä ajotiellä ja noppakivillä päällystetyllä jalkakäytävällä lasketuilla 1,800 markan kustannuksilla.

„Kaupungille kuuluvan Säästöpankinrannan osan tasoittamiseen ja viertämiseen“ oli rahasäännössä osotettu 7,000 markkaa, mutta mainittua työtä ei voitu koko laajuudessaan teettää, syystä että tontilla n:o 8 oli tekeillä rakennustyö, minkä johdosta osa katua oli erilleen aidattu. Tästä johtunut säästö Smk 4,634: 33 siirrettiin vuoteen 1910 työn loppuun saattamiseksi.

„Helsinginkadun korotus tonttien n:ojen 3, 5 ja 7 viereltä“ oli laskettu olevan toimeenpantavissa 4,100 markan kustannusmäärällä, mutta maan laskeutumisen johdosta ylitettiin mainittu summa Smk:lla 1,078: 90.

Vesisäiliönkatua korttelin n:o 372 viereltä tasoitettiin 2,300 m² lasketulla 15,600 markan kustannusmäärällä.

„Vaasankadun tasoittamiseksi puolelta leveydeltään Vesisäiliön- ja Sturekadun väliltä“ louhittiin katua leveämmältä kuin oli laskettu kivien

saamiseksi sepelikiven hakkuuta varten, minkä johdosta myönnetty 4,700 markan määräraha ylitettiin Smk:lla 377:59. Tasoitettu pinta-ala oli 450 m².

„Pengerkadun tasoitusta Vaasan- ja Fredrikserinkadun väliltä“ ei ehditty vuoden varrella suorittaa loppuun, syystä että täyteainetta ei saatu riittävästi. Säästynyt määräraha, Smk 6,672:64, siirrettiin sentähden vuoteen 1910 töiden loppuun saattamiseksi.

VI kaupunginosassa tasoitettiin seuraavia teitä: Ehrensvärdtietä Armfelttien ja Laivurinkadun väliltä, 2,800 m², määräraha 14,000 markkaa, kustannukset Smk 13,470:57; Weckselltietä, 960 m², määräraha 8,000 markkaa, kustannukset Smk 7,311:94; Armfelttietä, 3,800 m², määräraha 14,000 markkaa, kustannukset Smk 13,754:07; Rehbindertietä Armfelttien ja Laivurinkadun välillä, 1,400 m², määräraha 12,400 markkaa, kustannukset Smk 11,593:78; Galitzintietä, 1,150 m², määräraha 5,100 markkaa, kustannukset Smk 4,896:01, sekä Chydeniustietä, 680 m², määräraha 4,200 markkaa, kustannukset Smk 3,530:09.

Näiden tasoitusten johdosta saatiin 37 huvilatonttia myytäväksi.

Töölön kaupunginosassa tasoitettiin: Runebergkatua Läntisen viertotien ja Isontorin sekä Arkadia- ja Fjälldalinkadun väliltä, kaikkiaan 16,000 m², Smk:n 73,605:44 kustannuksilla laskettujen 82,700 markan sijasta; Töölönkatua Cygnaeuskadun ja Teurastamotien väliltä, 3,400 m², määräraha 58,000 markkaa, kustannukset Smk 51,859:83, sekä Dagmarkatua Museo- ja Nervanderkadun väliltä, määräraha 56,300 markkaa, kustannukset Smk 46,860:08.

Syynä siihen että näiden töiden määrärahoja säästyivät noin tuntuvat määrät, oli etusijassa se, että Runeberg- ja Töölönkadulla toimitettavat louhimistyöt laajaperäisyytensä johdosta saatiin suoritetuiksi halvemmalla kuin oli laskettu, ja taas Dagmarkatuun tarvittava täyteaine saatiin maksutta kaupungin rakennusmailta.

Vallilan alueella olevain teiden tasoitukseen osotetulla 77,600 markan määrärahalla tasoitettiin Vallilantie, Inarintie, Lohjantie, Keiteleentie ja Ätsärintie, jota paitsi erinäisiä esitöitä suoritettiin erällä Päijänteentien osilla. Valmiiksi tasoitetut tiet käsittivät noin 14,000 m²:n pinta-alan ja niiden varrella käytettävänä olevain tonttien luku oli noin 80.

Kanavat ja viemärit.

„Kanavain ja viemärien erinäiseen kunnossapitoon“ myönnetty 15,000 markan määräraha ylitettiin tänäkin vuonna tuntuvalle määrällä, nimittäin Smk:lla 9,571:53. Syynä tähän oli se jo ennen huomautettu seikka, että määrärahan suuruus ei ole suhteellinen siihen työhön, mikä täytyy

suorittaa, jotta lokaviemäriverkko siihen kuuluvine tarkastus- ja syöksykaivoineen toimisi.

Täydennystöistä oli kustannuksia Smk 5,008: 39, määrärahan ollessa 5,000 markkaa.

Ulko-Meilansin suohon kaivettiin sen etelä- ja itäosan kuivattamiseksi kaksi yhteensä noin 300 metrin pituista ojaa. Kustannuksia oli Smk 221: 15 ja määräraha 400 markkaa.

Fredriksperinkadun alaista kanavaa jatkettiin Inכוןkadulta Karjalankadulle 60 metrin pituudelta. Kustannuksia oli Smk 1,652: 79 ja määräraha 1,900 markkaa.

Kustannusarviossa oli „Pengerkadun alainen viemärikanava korttelin n:o 359 tontilta n:o 5 Sörnäsän haararadan viereiseen kanavaan“ edellytetty 120 metrin pituiseksi. Todellinen pituus oli kuitenkin 138 m., minkä johdosta määräraha 5,100 markkaa ylitettiin Smk:lla 575: 24.

Uusia viemärikanavia tehtiin seuraavien VI kaupunginosan teiden alle, nimittäin: Ehrensivärdtien alle tontilta n:o 21 Armfelttielle sekä tontilta n:o 17 Laivurinkadun alaiseen kanavaan, 180 m. 12" sementtiputkea ynnä 4 tarkastus- ja 2 syöksykaivoa, kustannukset Smk 9,013: 75, määräraha 9,800 markkaa; Weckselltien alle tontilta n:o 3 Speranskitielle, 54 m. 12" sementtiputkea sekä 1 tarkastuskaivo, kustannukset Smk 1,781: 55, määräraha 1,900 markkaa; Armfelttien alle tontilta n:o 7 Tehtaankadulle sekä tontilta n:o 5 Speranskitielle, 369 m. 12" sementtiputkea, 8 tarkastus- ja 7 syöksykaivoa, kustannukset Smk 18,156: 01, määräraha 18,300 markkaa; Rehbindertien alle tontilta n:o 5 Laivurikadulle, 118 m. 12" sementtiputkea, 2 tarkastus- ja 3 syöksykaivoa, kustannukset Smk 6,431: 72, määräraha 6,700 markkaa; sekä Galitzintien alle tontilta n:o 5 Rehbindertielle, 47 m. 12" sementtiputkea sekä 1 tarkastuskaivo, kustannukset Smk 2,654: 37, määräraha 2,750 markkaa.

„Viemärikanavan laittamiseen Runebergkadun alle Isolta torilta Läntisen viertotien alaiseen kanavaan, tontilta n:o 33 Fjälldalinkadulle sekä tontilta n:o 31 Lutherkadulle“ oli myönnetty 27,600 markan määräraha. Sattui kuitenkin erinäisiä seikkoja, joiden johdosta kävi välttämättömäksi ulottaa viimeksi mainittu kanavanhaara Arkadiakadulle asti, minkätähden määräraha täytyi ylittää Smk:lla 55: 39. Runebergkadun alle pantiin 23 m. pituudelta 0.75 m. korkeita kulvertteja, 102 m. 18", 440 m. 15" ja 164 m. 12" putkea sekä 9 tarkastus- ja 5 syöksykaivoa.

Töölönkadun alle korttelin n:o 446 tontilta n:o 7 Hesperiakadulle laskettiin 148 m. 12" putkea sekä tehtiin 3 tarkastuskaivoa ja 1 syöksykaivo Smk:n 8,502: 41 kustannuksilla, määrärahan ollessa 9,000 markkaa.

Hesperiakadun alle Töölönkadun ja Läntisen viertotien välille taas laskettiin 64 m. 15" putkea arvion mukaisilla 1,500 markan kustannuksilla.

Dagmarkadun alle Nervander- ja Museokadun välille laskettu kanava on 112 metrin pituudelta 18" ja 50 metrin pituudelta 15" putkea sekä varustettu 3 tarkastus- ja 1 syöksykaivolla. Määräraha oli 7,200 markkaa, kustannukset Smk 6,766: 33.

„Viemärikanavan teettämiseen Läntisen viertotien alle Karhukadulta korttelin n:o 505 tontille n:o 42 sekä korttelin n:o 520 tontin n:o 49 ja korttelin n:o 521 tontin n:o 43 välille“ oli ehdotuksessa 290 m. 12" putkea, 4 tarkastus- ja 4 syöksykaivoa, mutta sen johdosta että maan kaltevuus toisin paikoin oli sangen vähäinen, täytyi osittain käyttää isompaa putkea, minkä johdosta laskettiin 40 m. 18", 52 m. 15" ja 212 m. 12" putkea, jota vastoin ehdotettuja syöksykaivoja ei tehty, koska viertotietä ei vielä ollut tasoitettu täyteen leveyteensä. Sitä vastoin varustettiin kanava 6 tarkastuskaivolla. Tämän putkijohdon kustannukset olivat Smk 18,558: 74, määrärahan ollessa 19,500 markkaa.

„Viemärikanavan teettämisestä Läntisen viertotien alle korttelin n:o 446 tontilta n:o 8 korttelin n:o 462 tontille n:o 22 sekä Hesperian puiston halki viertotieltä Töölönlahteen“ oli kustannuksia Smk 15,671: 54. Kanavasta tehtiin 116 m. 18" ja 175 m. 12" putkesta sekä 40 metriä lähinnä Töölönlahden rantaa puusta. Tarkastuskaivoja tehtiin 10. Se seikka että määrärahasta, 24,000 markasta, säästyivät niin tuntuva summa kuin Smk 8,328: 46, johtui siitä, että melkoinen osa sitä kaivuumasaa, mikä kustannusarvioon oli merkitty kallioksi, havaittiin olevan maakiviä, joiden poistaminen ei tuottanut yhtä suuria kustannuksia kuin tavallinen kallionlouhinta.

„Karjalankadun alle tontilta n:o 15 Porvoonkadun alaiseen kanavaan tehtävän viemärikanavan“ suunta täytyi maan korkeusolojen johdosta järjestää siten, että alkukohta sijoitettiin Karjalankadun tontille n:o 11 ja päätekohta Fredriksperinkadun alaiseen kanavaan. Tästä 80 m. pitkästä, 12" putkesta tehdystä kanavasta ynnä yhdestä tarkastus- ja yhdestä syöksykaivosta oli kustannuksia Smk 3,326: 41 lasketun kustannusmäärän 3,500 markan sijasta.

Vallilan alueelle suunniteltujen teiden alle tehtävä lokaviemäriverkko on 1,106 metrin pituudelta 12", 268 metrin pituudelta 15" ja 94 metrin pituudelta 18" putkea, minkä ohessa siihen tulee 22 tarkastus- ja 12 syöksykaivoa. Kun eivät kuitenkaan kaikki nämä kanavanosat täysin valmistuneet vuoden varrella, siirrettiin määrärahasta jällellä oleva summa Smk 20,023: 84 vuoteen 1910.

„Erinäisiin teiden korjauksiin“ oli rahasäännössä osotettu 10,000 markkaa, joka summa osottautui tarkoitukseen riittämättömäksi ja sen tähden ylitettiin Smk:lla 2,796: 05.

Tiet.

„Viertoteiden erinäisiin korjauksiin“ osotettu 15,000 markan määräraha niinkään ylitettiin, ollen ylitysmäärä Smk 2,341: 42.

Viertotiet.

Kustannuksia „rantasiltain, siltain, pojujen, väliaikaisten laiturien erinäisistä korjauksista, täytetöistä y. m.“ oli Smk 19,194: 97. Määräraha oli 20,000 markkaa.

Satamat.

„Alasmenosiltoja varten jälle ynnä laiturien ja jäärailojen viereisiä aitoja varten“ oli myönnetty 5,000 markan määräraha, mutta tämä ylitettiin Smk:lla 1,845: 10, sen johdosta että kerta toisensa jälkeen täytyi laittaa pitkiä aitauksia jäärailojen varsille.

„Satamain ruoppaukseen“ käytettiin Smk 20,158: 57. Määräraha oli 20,000 markkaa.

Mainittavampia korjaustöitä tehtiin seuraavilla silloilla: Hietalahden sisäsataman puulaiturilla, kustannukset Smk 1,730: 55, määräraha 2,000 markkaa; Hietalahden laiturin ulkolaidassa olevain tukien uusiminen, kustannukset Smk 2,786: 54, määräraha 3,000 markkaa; T-muotoisen rantasillan eteläosan kansituksen uudistus, kustannukset Smk 4,883: 61, määräraha 5,800 markkaa; Makasiininrannan tasokansituksen uudistus 25 tonnin nostoranan viereltä, kustannukset Smk 3,239: 62, määräraha 4,300 markkaa.

„Katajanokan laiturin uudestirakentamiseen“ oli myönnetty 355,000 markkaa, mutta työn jatkuessa huomattiin laskettu summa riittämättömäksi tarkoitukseen. Tämän johdosta teki rakennuskonttori perustellun anomuksen 40,000 markan lisämäärärahan myöntämisestä, johon anomukseen myönnyttiinkin, joten laituri saatiin vuoden varrella valmiiksi. Työstä oli kustannuksia kaikkiaan Smk 388,822: 82.

„Laituriaitauksen teettämistä varten Hakaniemen rannan pohjoisosaan“ kustannusarvioon pannusta 134,000 markan rahamäärästä oli vuonna 1909 käytettäväksi osotettu 80,000 markkaa. Tästä summasta kuitenkin käytettiin ainoastaan Smk 60,927: 41, minkätähden ylijäämä siirrettiin vuoteen 1910.

„Ruoholahden väliaikainen purkauslaituri“ rakennettiin arvioidulla kustannusmäärällä, 4,000 markalla.

Veneenkytkysiltoja rakennettiin eräisiin satamakonttorin osottamiin paikkoihin Smk:lla 1,706: 16. Määräraha oli 3,000 markkaa.

Puhtaanapito-
laitos.

„Kaatopaikkain ja laiturien kunnossapitoon“ käytettiin vuoden varrella 5,063: 41. Määräraha oli 5,000 markkaa.

Estääkseen kaatamasta makkilantaa ja muuta likaa kaupungin laitosiin on konttorin täytynyt tuntuvasti lisätä „vartijain“ lukua, minkätähden tarkoitukseen myönnetty 5,200 markan määräraha onkin ylitetty Smk:lla 3,468: 99.

Niinikään on „makkien ja käymäläin puhtaanapitomääräraha“ tuntuvasti ylitetty, pääasiallisimmin niiden ankarain toimenpiteiden johdosta, joihin koleravaaran johdosta täytyi puhtauteen nähden ryhtyä ja jotka toimenpiteet etusijassa tarkoittivat makkien taajempaa tyhjentämistä, samoin kuin myös desinfioimisaineiden runsaampaa käyttämistä. Mainitusta puhtaanapidosta oli kustannuksia Smk 18,792: 53, sen sijaan että määräraha oli 12,000 markkaa.

„Makkien ja käymäläin korjausmääräraha“ ylitettiin Smk:lla 552: 45, sen johdosta että kustannusarviossa edellytettyjen lisäksi täytyi uudet huuhtelujohdot laittaa kahteen käymälään.

„Kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhtaanapidosta“ oli kustannuksia kaikkiaan Smk 112,988: 39, joka summa jakautui seuraaviin eriin:

Työnjohto	Smk	5,547: 50
Työkalut	„	1,796: 12
Lakaisu	„	49,597: 80
Rikkain ja lumen kuljetus	„	42,515: 37
Auraaminen	„	2,373: 58
Hiekoitus	„	11,158: 02

Kun vuoden lopulla kävi selville, että määräraha, 95,000 markkaa, tulisi tuntuvasti ylitettäväksi, teki rakennuskonttori tästä rahatoimikamariin perustellun ilmoituksen, joka ei kuitenkaan aiheuttanut muuta toimenpidettä kuin luvan määrärahan ylittämiseen esitettyjen syiden nojalla.

Kun uuden poliisijärjestyksen määräys että lakaisua ei saa toimittaa katupintaa edeltäpäin kostuttamatta astui voimaan toukokuun 1 päivänä 1909 eikä konttori ollut ottanut tästä johtuvia kustannuksia huomioon katujen kastelukustannuksia laskiessaan, eikä sen käytettävänä myöskään ollut riittävästi vaunuja työn suorittamiseen, ylitettiin katujen ja yleisten paikkain kastelumääräraha Smk:lla 12,189: 13.

„Viertoteiden puhtaanapidosta“ oli kustannuksia Smk 41,173: 07, josta määrästä Smk 25,695: 28 oli suoranaisia kustannuksia lakaisusta ja

jällellä oleva määrä jakautui lumen ja rikkain kuljetuksen, hiekoituksen y. m. menoeräin kesken. Tarkoitukseen oli myönnetty 30,000 markan määräraha. Kaupunginvaltuusto kuitenkin oikeutti konttorin ylittämään näidenkin töiden määrärahan.

„Kaivopuiston viertoteiden puhtaanapito“ toimitettiin osotetulla määrärahalla, jota vastoin teiden puhtaanapitoon myönnetty määräraha ylitettiin Smk:lla 3,129: 68, sen johdosta että teihin luetaan pitkät alat X, XI ja XII kaupunginosan rakentamattomia katuja, jotka talvisaikaan täytyy pitää liikenteelle avoinna.

„Venevalkamain y. m. puhtaanapitomääräraha“ ylitettiin Smk:lla 2,831: 24, jota vastoin „jäiden puhtaanapitomäärärahaa“ säästyi Smk 622: 07.

„Yleiseen makkien puhtaanapitoon“ myönnettyissä, kaikkiaan 166,930 markkaan nousevissa määrärahoissa syntyi vajausta yhteensä Smk 20,902: 68, etusijassa sen johdosta että puhtaanapitolaitokseen liittyneiden yksityisten talonomistajain luku vuoden varrella lisääntyi 62:lla, mikä seikka vuorostaan vaati vastaavassa määrässä lisäämään työväkeä. Toiselta puolen tulotkin lisääntyivät, kun puhtaanapitomaksujen määrä kohosi 98,240 markasta Smk:aan 112,383: 44, joten tulopuolelle syntyi ylijäämää Smk 14,143: 44.

Yleinen
makkien
puhtaanapito.

Malmin kaatopaikalle varastoon pannusta lannasta voitiin vuoden varrella myydä tuntuvasti suurempia määriä kuin edellisinä vuosina, minkätähden tulo myydystä lannasta ylitti lasketun summan Smk:lla 33,253: 65.

„Erinäisiin työkalujen ostoihin ja korjauksiin“ myönnetystä 7,000 markan määrärahasta käytettiin Smk 6,771: 74.

Työkalut.

„Höyryruoppajaan kuuluvan proomun korjaukseen“ oli myönnetty 6,000 markkaa, mutta mainittua korjausta ei voitu toimittaa, syystä että ruoppaaja oli kaiken vuotta toimessa, erittäinkin Katajanokan laiturin uudestirakennustyössä, minkätähden määräraha siirtyi vuoteen 1910.

Uusi kauha höyryruoppajaan ostettiin myönnetyllä 2,500 markan rahamäärällä.

„Kolmen kuljetusproomun korjaukseen“ myönnetty 7,500 markan määräraha ylitettiin Smk:lla 341: 92.

Uuden höyrykattilan sekä 4 uuden taittopyöräparin hankkimisesta ruoppauselevaattoriin“ oli kustannuksia Smk 5,292: 87, sen sijaan että tarkoitukseen oli myönnetty 5,000 markkaa.

„Kahden uuden etupyörän y. m. hankkimiseksi höyryjyrään“ oli myönnetty 1,500 markkaa, mutta työtä suoritettaessa huomattiin tarpeelliseksi uusia muitakin osia, joita ei ollut kustannusarviossa otettu huomioon, minkätähden määräraha ylitettiin Smk:lla 900: 15.

„Uuden teodolitin ostoon“ käytettiin Smk 642:33 määrärahan ollessa 600 markkaa.

Sekalaista. „Pesulaiturien, halkomittain, lyhtypatsaiden, hengenpelastuskalujen y. m. kunnossapitoon myönnetty 9,000 markan määräraha ylitettiin Smk:lla 313:90.

Kustannuksia „erinäisestä pesuhuoneiden hoidosta ja korjauksesta“ oli Smk 6,332:24 osotetun 5,000 markan määrärahan sijasta.

Määrärahoja kaupunginvaltuuston käyttövaroista. Helsingin kaupungin ostamalle Böhlen tilalle järjestettiin „kaato-paikka“, josta oli kustannuksia Smk 936:40, määrärahan ollessa 725 markkaa, sekä laskettiin „puukanavia“, joista oli kustannuksia Smk 7,489:38, määrärahan ollessa 7,000 markkaa.

Nostamattomia määrärahoja. „Hakaniementorin kiveämiseen Sörnäsin rantatien jatkoksen pohjoispuolelta II:a tellikkakivillä asfalttiin“ myönnetyn, vuodesta 1908 vuoteen 1909 siirtyneen määrärahan säästöä Smk 31,503:30 ei tänäkään vuonna käytetty, syystä että oli tehty ehdotus torin jaoituksen muuttamisesta. Rahamäärä sentähden siirrettiin vuoteen 1910.

Vuodesta 1908 siirtynyt määräraha „Kallion Kolmannen linjan kaupungille kuuluvan osuuden viertämiseen“ oli 4,800 markkaa, ja mainitusta työstä oli kustannuksia Smk 4,552:68.

Kaupunginarkkitehdin vuodelta 1909 antama kertomus oli seuraava:

Rakennukset ja talot. „Rakennusten ja talojen erinäisiä korjauksia varten“ oli myönnetty 44,825 markan määräraha, joka kuitenkin ylitettiin Smk:lla 1,392:42, pääasiallisesti sen johdosta että vuoden varrella oli käynyt välttämättömäksi teettää moniaita arvaamattomia korjaustöitä ehdotuksessa olleiden lisäksi.

„Lumenkuljetukseen y. m. kaupungin taloista“ osotettu 6,000 markan määräraha osottausi pääasiassa riittäväksi tarkoitukseen ja ylitettiin ainoastaan Smk:lla 174:77.

„Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen korjauksiin“ myönnetystä 5,700 markan määrärahasta oli töiden valmistuttua säästynyt Smk 1,404:59.

„Korttelissa n:o 181 olevain uimahuoneiden pohja-arkkujen vahvistamiseen y. m.“ osotetusta 7,200 markan määrärahasta meni näihin töihin Smk 7,046:38, joten määrärahaa säästyi Smk 153:62.

„Seurahuoneen ulkokaton korjauksia ja ulkopuolista maalausta“ ei saatu suoritetuksi lasketulla 9,100 markan summalla, vaan oli näistä töistä

kustannuksia Smk 10,296: 13. Määrärahan ylitys johtui siitä, että kattolistoja uusien sekä vanhoja levykattoja korjatessa huomattiin välttämättömäksi suorittaa mainitut työt jonkin verran laajemmin kuin oli laskettu.

„Raatihuoneen uusi vesikatto, sähköjohtojen y. m. korjaukset“ teetettiin Smk:n 6,808: 27 kustannuksilla, määrärahan ollessa 6,500 markkaa.

„Erinäisistä poliisilaitoksen hallussa olevain Aleksanterinkadun talojen 22 ja 24 huoneistojen ulko- ja sisäpuolisista korjauksista“ oli kustannuksia Smk 8,667: 25, lasketun summan 7,950 markan sijasta, pääasiallisesti sen johdosta että täällä, samoin kuin Seurahuoneellakin, katonkorjaukset välttämättä täytyi tehdä laajemmin kuin korjaustöiden ehdotusta laatiessa voitiin edellyttää.

„Kansankirjaston korjaustyöt“, „Länsirannan tullikamarin haaraosaston sisustustyöt“, „Makasiinirannan tavaravajain korjaukset“ sekä „Pengerkadun poliisiaseman maalaus- ja linoleumityöt“ suoritettiin likimain niillä rahamäärillä, mitkä oli laskettu tarvittavan.

„Eteläisen ja pohjoisen palotornin sekä paloasemain erinäisiin korjauksiin“ osotetuista määrärahoista jäi näiden töiden valmistuttua säästöä Smk 1,021: 13.

„Marian sairaalan korjauksista“ oli kustannuksia Smk 21,693: 73, lasketun määrän Smk:n 22,905: 65 sijasta, ja johtui tämä siitä, että eräitä kone- ja lämpötekniillisiä töitä ei vielä ollut lopullisesti hyväksytty eikä sentähden voitu vuoden varrella maksaa. Tämän johdosta siirrettiinkin Smk 1,211: 92 mainitun rakennusryhmän 1910 vuoden korjausmäärärahaan.

„Länsirannan ent. tulli- ja pakkahuoneen ulkopuolisiin korjauksiin“ myönnetystä määrärahasta säästy Smk 925: 61.

„Kasarmintorin kauppahallin ulkopuoliset korjaustyöt“ teetettiin osin urakalla, sillä ehdolla että urakoitsija vuodeksi takasi vesikattotöiden kelvollisuuden, minkä ohessa osa työkustannuksista saisi olla mainitun ajan maksamatta. Tämän johdosta siirrettiin säästö Smk 1,863: 55 mainitun rakennuksen 1910 vuoden korjausmäärärahaan.

Sittenkun „Katajanokan tavaravajain“ vuosikorjaustyöt oli suoritettu, oli määrärahasta jällellä Smk 1,480: 18.

Kaupunginvaltuuston huhtikuun 28 päivänä 1908 tekemän päätöksen mukaisesti suoritettiin „Makasiinirannan tavaravajain korotusrakennus“, joten rakennuksen kahteen pohjoispuoliseen osastoon tuli lisää toinen kerros, johon muun muassa järjestettiin isonlainen tullaushalli ja myös tavarain varastotila tuntuvasti lisääntyi. Sen ohessa asetettiin kaksi sähköhissiä,

kumpikin 2,500 kiloa kantava, ja rakennuksen toinen kerros varustettiin alhaispainehöyry-lämpöjohdolla. Kaikista näistä töistä oli kustannuksia Smk 196,894:66 lasketun 200,000 markan määrän sijasta, joten määrärahaa säästy Smk 3,105:34.

„Korttelissa n:o 331 tontilla n:o 5 sijaitsevaa poliisiasemaa varten“ myönnetty lisämääräraha osottausi liian niukasti lasketuksi, pääasiallisesti sen johdosta etteivät menosääntöä laadittaessa kaikki laskut vielä olleet saapuneet, minkätähden määräraha ei ollut tarkoin laskettavissa. Edellä mainittu määräraha ylitettiin Smk:lla 2,785:96.

Sen sijaan syntyi määrärahassa „eräiden luokkahuoneiden sisustamiseksi Tehtaankadun n:o 15—17 kansakoulutalossa“ säästöä Smk 2,048:26, minkä ohessa mainittua rakennusta varten myönnetty 38,000 markan lisämääräraha kului tyyten tarkoitukseen.

„Vanhan vaivaistalon sairaalan lisämääräraha“ ylitettiin 1,918 markalla, pääasiallisesti sen johdosta että konttoriin saapui eräitä laskuja sen jälkeen kun menosääntöehdotus oli laadittu.

Vuonna 1908 alotettu „kaupunginpuutarhurin asunnon rakentaminen Eläintarhaan“ suoritettiin vuoden varrella loppuun, ja oli tästä työstä kustannuksia Smk 4,717:54 vähemmän kuin tarkoituksen oli myönnetty määrärahaa.

„Ratakadun poliisitalon“ kustannukset taas ylittivät likimääräisesti lasketun kustannusarvion Smk:lla 5,307:71.

„Uusi käymälä kivistä Nikolainkadun kansakoulutalon pihalle“ sekä „3 luokkahuoneen sisustaminen suomalaista kansakoulua varten Mariankadun taloon n:o 22“ suoritettiin likimittain kustannusarvion mukaisella rahamäärällä.

„Toukolan uutta kansakoulutaloo“, „Vanhankaupungin uutta poliisivartiotaupaa“ sekä „Ratakadun uutta kansakoulutaloo varten“ myönnetty määrärahat siirtyivät vuoteen 1910, syystä että näitä töitä ei suoritettu vuoden varrella loppuun.

„Kunnan työväenasunnot“, joita varten oli osotettu Smk 192,632:86, „uusi työ- ja vaivaistalo“, jonka määräraha oli 500,000 markkaa, „Kallion uusi kansakoulutalo“ sekä „Marian sairaalan laajennus“ ynnä „uusi lämpöjohtokeskus viimeksi mainittuun rakennusryhmään“ suoritettiin erityisten rakennuslautakuntain silmälläpidon alaisina.

Edellä lueteltujen lisäksi teetettiin kaupunginvaltuuston erityisten määräysten johdosta seuraavat työt, nimittäin: „Kansakoulukadun kansakoulutalon erään palkiston korjaus“, „rakennuskonttorin huoneiston muutos-

työt“, „väliaikainen käymälä Eläintarhan huvilaan n:o 7“, „ruokasali Nikolainkadun kansakouluun“, „rakennustentarkastajan huoneiston korjaukset“ ja „uusi mukavuuslaitos Ursinin kalliolle“, jotka työt suoritettiin pääasiassa lasketuilla kustannusmäärillä. Rakennuskonttorin huoneiston muu-
tostyön määräraha ylitettiin Smk:lla 545:83, jota vastoin Eläintarhan huvilaan n:o 7 rakennettavaa väliaikaista käymälää varten myönnetystä määrärahasta säästy Smk 286:50.

Vuoden varrella laadittiin sitä paitsi m. m. „Ratakadun varrelle teetettävän uuden kansakoulutalon“, „Kallioon teetettävän uuden kansankirjaston“, „Hakaniemen torin uuden kauppahallin“ sekä „Marian sairaalan talousrakennuksen muutosrakennustyön“ piirustukset.

Helsingin kaupungin metsäin hoitoa varten asetetun ammattimiehen, metsänhoitaja J. E. Ekströmin kertomus vuodelta 1909 oli seuraavaa sisällystä:

Taimitarhassa oli 4,190 tainta, jotka suurimmaksi osaksi olivat liian nopeasti kasvaneita ja joista 1,200 oli ulkomaisia havupuuta ja loput lehtipuuta, enimmäkseen vaahteria. Taimitarhan hoidosta oli vuosikustannuksia Smk 37:50.

Taimitarha.

Vuoden varrella istutettiin Guntähden tien varrelle 25 tammea ja 15 vaahteraa, josta työstä oli kustannuksia Smk 27:27.

Uudenmaan läänin itäisen maanviljelysseuran näyttelyssä heinäkuun 2—4 päivänä 1909 annettiin puisto- ja koristepuiden ryhmässä II palkinto Helsingin kaupungin metsänvartijain taimitarhalle. Näyttelytyöstä oli kustannuksia Smk 35:35.

Metsänperkausta on toimitettu enimmäkseen poistamalla lepät ja muut lehtipuut uusista havumetsästä eräillä Greijuksen, Guntähden ja Äggelbyn tiloihin kuuluvilla metsäalueilla, joista töistä oli kustannuksia Smk 755:61.

Metsänperkaus.

Apuharvennusta on sen ohessa toimitettu Träskin ja Guntähden alueilla sekä Kottbyn tilalla ja Äggelbyssä, jolloin enimmäkseen on vanhempia koivuja kaadettu kasvullisesta havumetsästä sekä hakattu osin peitehirsiksi kaupungin kallionlouhintatöissä käytettäväksi ja osin polttopuiksi. Apuharvennuksesta sekä puutavaran kuljetuksesta y. m. olleet kustannukset Smk 2,056:33 ovat hyvin korvautuneet saaduilla polttopuilla sekä koivuhirsillä. Niinikään on tuulenkaatamia ja kuivuneita puita hakattu haloiksi, mistä työstä on ollut menoja Smk 214:99.

Apuharvennus.

Tukkipuiden
leimaaminen.

Tukkipuiden leimaaminen toimitettiin Böhlen tilaan ja Äggelbyhyn kuuluvilla lunastetuilla metsäalueilla, jolloin luettiin ne mänty- ja kuusi-puut, jotka 18 englannin jalan korkeudella täyttivät vähintään 6 engl. tuumaa; ja todettiin Böhlessä olevan 162 mäntyä, 166 kuusta ja 2 koivua sekä Äggelbyn kartanossa 3,093 mäntyä, 4,886 kuusta ja 668 koivua. Tästä leimaamistyöstä oli kustannuksia Smk 118: 62.

Metsäpalot.

Metsäpaloja tai niiden alkuja syntyi toukokuun 8 ja heinäkuun 6 päivän välisenä aikana 10 eri kertaa loitolla toisistaan olevilla paikoilla. Suurin näistä oli Gumtähden niitynpalo toukokuun 9 päivänä, jolloin muun muassa eräs heinälato turmeltui. Kun palo tavallisesti käy kulona pitkin maata, tuli metsälle yleensä vähäpätöisiä vahinkoja. Palanut ala käsitti 4.50 hehtaaria niittyä, 1.10 hehtaaria kangasmaata ja 1.80 hehtaaria mäkeä, eli kaikkiaan 7.40 hehtaaria. Sammutustyössä oli apuna kaupungin palokunta 5 kertaa, Oulunkylän palokunta kerran ja muutoin satunnaisia henkilöjä. Jälkisammutukseen ja vartioimiseen on käytetty Smk 54: 51.

Ylimääräinen
vartioiminen.

Samoista syistä, mitkä on mainittu edellisissä vuosikertomuksissa, ovat kaupungin metsät aina juhannus- ja joulunpyhäin edellä joutuneet alttiiksi vahingonteolle, jonka ehkäisemiseksi on täytyntä asettaa ylimääräistä miehistöä. Samoin kuin edellisenäkin vuonna oli 14 vartijaa yhtä aikaa liikkeellä, ja vartioimiskustannukset nousivat Smk:aan 615: 85.

Menot ja tulot.

Katsaus metsänhoidosta y. m. olleisiin työkustannuksiin.

Taimitarha, istutus ja näytteillepano	Smk	100: 12
Karsinta ja metsänperkaus	„	755: 61
Apuharvennus	„	2,271: 32
Tukkien lukeminen	„	118: 62
Metsäpalojen sammutus ja silmälläpito	„	54: 51
Ylimääräinen vartioiminen	„	615: 85
	Yhteensä Smk	3,916: 03

Tuloja apuharvennuksessa kaupungin tarpeisiin otetuista puista.

31 1/2 metristä syltä parhaita koivuhalkoja à 18:—	Smk	567: —
64 1/2 „ „ toisluokk. „ à 15:—	„	967: 50
2 1/2 „ „ leppähalkoja à 12:—	„	30: —
1,072 kpl. 2 metrin pituisia koivutukkia à —: 70	„	750: 40
	Yhteensä Smk	2,314: 90

Erotus, Smk 1,601: 13, oli varsinaisten metsänhoitomenojen summa, joka pantiin maksettavaksi määrärahasta „metsävirtija-apulaiset ja metsänhoito“.

Vuoden päättyessä oli metsässä jällellä 650 kahden metrin pituista koivutukkia ja 27.75 metrissä syltä halkoja, joiden arvo kaikkiaan oli vähintään 550 markkaa.

Sitä paitsi on metsänvirtija-asuntoihin viety 2 metrissä syltä halkoja.

Greijuksen metsässä toimitetusta harsintahakuusta, joka alotettiin syksyllä 1908 ja likimittain suoritettiin loppuun 1909 vuoden kuluessa, on viimeksi mainittuna vuonna ollut seuraava tulos:

Hirsien har-
sinta.

Menoja.

Hakkuutyön valvonta	Smk	124: 30
Tukkien y. m. kasaaminen	„	170: 28
Havujen ja oksain s:n	„	65: 07
Tukkien vedätys	„	193: 33
Pitempien puiden piiluaminen	„	504: 65
„ „ kuljetus erinäisille rakennusmaille	„	932: 93
Latvain y. m. hakkaaminen haloiksi	„	126: 50
Halkojen kuljetus	„	449: 50
	Yhteensä Smk	2,566: 56

Tuloja.

Parruja,	163.056	kuutiometriä	à 40: —	Smk	6,522: 24
Tukkeja,	5,906	pituusmetriä	„ 0: 50	„	2,953: —
Piiruja,	1,199	„	„ 0: 25	„	299: 75
Ratapölkkyjä,	261	kappaletta	„ 1: 35	„	352: 35
Pollareja,	60	„	„ 2: 50	„	150: —
Juurakkoja,	2	„	„ 2: 50	„	5: —
Halkoja,	90	metristä syltä	„ 12: —	„	1,080: —
				Yhteensä Smk	11,362: 34

Säästö olisi siis Smk 8,795: 78, jota paitsi molemmille metsänvirtijoille annettiin 11 metrissä syltä halkoja.

Vuoden päättyessä oli sitä paitsi jälellä Greijuksen metsässä:

Parruja, 4.895 kuutiometriä	} arvoltaan vähintään . . Smk 220: —
Tukkeja, 228 pituusmetriä	
Piiruja, 13 „	

Mainitusta metsästä kaadettiin kaikkiaan 1,188 tukkipuuta, niistä 40 kuusta, kaupunginpuntarhurin tarpeisiin.